

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ-ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Θέμα μαθήματος: "Η προσφυγική κρίση στην Ελλάδα: η ανθρωπιστική προσέγγιση και ο ρόλος της κοινότητας"

Βασικός στόχος: Κατανόηση του προσφυγικού ζητήματος, ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της διαπολιτισμικής κατανόησης, ανάπτυξη συνεργατικών δεξιοτήτων και προώθηση της ομαδοσυνεργατικότητας.

Ειδικόί Στόχοι

- να γνωρίσουν οι μαθητές τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι Έλληνες της Μικράς Ασίας ως πρόσφυγες, όπως επίσης και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι σημερινοί πρόσφυγες, ώστε να καλλιεργηθεί η ενσυναίσθηση όσον αφορά στο προσφυγικό ζήτημα,
- να κατανοήσουν όψεις της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας,
- να συνειδητοποιήσουν ότι οποιαδήποτε κοινωνική ομάδα, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος ή θρησκείας, μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διακρίσεων,
- να ευαισθητοποιηθούν όσον αφορά στις αξίες της ισότητας και της ανοχής/σεβασμού του διαφορετικού Άλλου,
- να αναπτύξουν κριτική σκέψη,
- να καλλιεργήσουν δεξιότητες ανάλυσης και πραγμάτευσης ενός θέματος εντός της ομάδας,
- να αποκτήσουν συνείδηση της ανάγκης να λειτουργούν ως υπεύθυνοι και ενεργοί πολίτες που θα προασπίζονται τις αξίες της δημοκρατίας,
- να ασκηθούν σε ποικίλες δραστηριότητες δημιουργικής γραφής,
- να συνεργαστούν με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες τους μέσα στην ομάδα αναλαμβάνοντας συγκεκριμένο ρόλο εντός αυτής,
- να ασκηθούν στη χρήση ψηφιακών εργαλείων, προκειμένου να προετοιμάσουν τις εργασίες που θα ανατεθούν σε κάθε ομάδα.

Χρόνος υλοποίησης: 2 διδακτικές ώρες

Γνωστικά αντικείμενα και διδακτικές ενότητες με τις οποίες μπορεί να συνδεθεί

Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου: 3η ενότητα «Είμαστε όλοι ίδιοι, είμαστε όλοι διαφορετικοί», σ. 45-61.

Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία Γ' Γυμνασίου: κεφάλαιο 8ο ("Ο μικρασιατικός πόλεμος"), ενότητα 36 και 39, κεφάλαιο 9ο ("Η εποχή του Μεσοπολέμου"), ενότητα 44.

Υλικά και μέσα

Φύλλα εργασίας με κείμενα αποθηκευμένα στον Η/Υ, βιντεοπροβολέας ή διαδραστικός πίνακας, ηχεία. Επίσης, τα κείμενα θα δοθούν και σε έντυπη μορφή.

Προετοιμασία της αίθουσας στο διάλειμμα.

Το τμήμα θα χρειαστεί να εργαστεί ομαδοσυνεργατικά. Γι' αυτό κατά τη διάρκεια του διαλείμματος, πριν ξεκινήσει το δίωρο, θα γίνει η αναδιάταξη των θρανίων.

Η διδασκαλία πραγματοποιείται σε κοινή σχολική αίθουσα. Στα θρανία (που θα είναι ενωμένα ανά δύο, για να σχηματίζουν τραπέζι εργασίας για τις ομάδες των πέντε μαθητών) θα έχουν μοιραστεί φωτοτυπίες του φύλλου εργασίας, με το οποίο θα εργαστεί κάθε ομάδα.

Οι εκπαιδευτικοί (γενικής και ειδικής αγωγής) έχουν προαποφασίσει τη σύνθεση των ομάδων, φροντίζοντας να υπάρχει κάποιος μαθητής με υψηλή επίδοση σε κάθε ομάδα, ώστε να βοηθάει τα υπόλοιπα μέλη στην επεξεργασία των πηγών, και ιδιαίτερα τους μαθητές που αντιμετωπίζουν κάποιες δυσκολίες. Φυσικά, οι εκπαιδευτικοί θα καθοδηγούν τους μαθητές σε οτιδήποτε χρειαστούν.

Όταν χτυπά το κουδούνι, οι εκπαιδευτικοί υποδέχονται τους μαθητές με ένα τραγούδι, έως ότου τακτοποιηθούν στις θέσεις τους μέσα στην αίθουσα και ιδιαίτερα στον σταθμό εργασίας/τραπέζι, όπου είναι τοποθετημένος ο καθένας. Το μάθημα έχει την εξής δομή :

1. Αφόρμηση (10 λεπτά): Τραγούδι Λένον & Γλώσσα 3η ενότητα. Σύντομη παρουσίαση του θέματος με προβολή βίντεο που αναδεικνύουν την προσφυγική κρίση. Συζήτηση για τις εννοιολογικές και ανθρωπιστικές πτυχές του θέματος.
2. Ομαδοσυνεργατική Εργασία (45 λεπτά): Δημιουργία μικρών ομάδων με μαθητές ανάμεικτων δεξιοτήτων. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να ερευνήσει το προσφυγικό ζήτημα μέσα από την παρακολούθηση όλων των βίντεο και ενός ξεχωριστού κειμένου για κάθε ομάδα. Κάθε μέλος έχει κάποιο συγκεκριμένο ρόλο είτε συντονιστή είτε συντάκτη είτε καλλιτέχνη είτε ψυχολόγου είτε ερευνητή.
3. Παρουσίαση και Συζήτηση (30 λεπτά): Κάθε ομάδα παρουσιάζει την έρευνά της. Ακολουθεί συζήτηση μεταξύ των ομάδων για τις διαφορετικές προσεγγίσεις και αντιλήψεις, με σκοπό την ανάληψη μιας συνθετικής εργασίας, την οποία η κάθε ομάδα θα μελετήσει και θα αναλάβει να διεκπεραιώσει σε μια εβδομάδα.
4. Αξιολόγηση και Καταγραφή (5 λεπτά): Συζήτηση για το τι έμαθαν οι μαθητές, αξιολόγηση της διαδικασίας και καταγραφή των σημείων τα οποία θα μπορούσαν να βελτιωθούν.

Με αυτό το σενάριο, οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε μια δραστηριότητα που ενισχύει την ομαδική εργασία, τη διαπολιτισμική κατανόηση και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης, ενώ παράλληλα ενσωματώνει τη συμμετοχή μαθητών με διαφορετικούς ρυθμούς μάθησης, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.

Ø ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΛΕΝΟΝ: 3.51΄

<https://www.youtube.com/watch?v=49M2CyyD7As>

Ποιαν αίσθηση σας προκαλεί αυτό το τραγούδι;

Καθώς το ακούγατε ποια σκέψη σας γεννήθηκε;

Ø ΑΦΟΡΜΗΣΗ: ΓΛΩΣΣΑ: 3η ΕΝΟΤΗΤΑ

Πιστεύετε ότι οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν ρατσιστικές συμπεριφορές;

Θεωρείτε ότι οι πρόσφυγες της ίδιας εθνικής προέλευσης γίνονται θύματα ρατσισμού;

Ø ΒΙΝΤΕΟ: ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ: 3.4΄

<https://www.youtube.com/watch?v=CYkRp0QOLvs>

Σε τι διαφέρουν οι πρόσφυγες από τους άλλους ανθρώπους;

Ποιους κινδύνους αντιμετωπίζουν;

Προσπαθήστε να δώσετε τον ορισμό του πρόσφυγα;

Πότε σταματάει κάποιος να θεωρείται πρόσφυγας;

Ø ΒΙΝΤΕΟ: ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ: 1.58΄

<https://www.youtube.com/watch?v=W55mdSCFim8>

Σε ποιες περιοχές καταφεύγουν οι πρόσφυγες;

Μπορείτε να ορίσετε τους χώρους όπου εγκαθίστανται οι πρόσφυγες;

Ποιες χώρες απορροφούν το μεγαλύτερο ποσοστό των προσφύγων;

Οι πλούσιες χώρες δέχονται πρόσφυγες και σε ποιο ποσοστό;

Ø ΒΙΝΤΕΟ: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ: 2.35´

<https://www.youtube.com/watch?v=2QuHkabkmgg>

Πότε θεμελιώθηκαν τα δικαιώματα των προσφύγων;

Αναφέρετε κάποια από αυτά.

Ø ΒΙΝΤΕΟ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ HASSAN ΚΑΙ ΤΟΥ YOUSSEF: 5.55´

<https://www.youtube.com/watch?v=nmFB3kyF1aA>

Από πού κατάγονταν τα δύο παιδιά, για ποιον λόγο εγκατέλειψαν τη χώρα τους και σε ποια χώρα ζουν, σύμφωνα με την προβολή;

Ποια πληροφορία μαθαίνουμε για τον πατέρα τους, η οποία επηρέασε τη ζωή των παιδιών; Τι θέλουν να γίνουν τα παιδιά, όταν μεγαλώσουν;

Ø ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Εμείς οι Έλληνες έχουμε βιώσει την προσφυγιά; Ποιο ήταν το ιστορικό γεγονός που την προκάλεσε;

Πότε οι Έλληνες έγιναν πρόσφυγες; Από ποιον τόπο μετακινήθηκαν;

Ø ΒΙΝΤΕΟ: ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ: 9.41´

<https://www.youtube.com/watch?v=eHpKfBb1bZs>

Ποιες ήταν οι συνθήκες διαβίωσης των Ελλήνων της Μικρασίας πριν από την καταστροφή; Με ποιον τρόπο έφευγαν οι πρόσφυγες από τον τόπο τους; Ποια προβλήματα αντιμετώπισαν στην Ελλάδα;

Πώς τους αντιμετώπισαν οι Έλληνες; Ποιοι χαρακτηρισμοί αποδόθηκαν στους Έλληνες της Μικράς Ασίας από τους Έλληνες; Γιατί υπήρξε εχθρική αντιμετώπιση από την πλειονότητα των Ελλήνων;

Ø ΚΕΙΜΕΝΟ: ΜΙΑ ΚΡΙΣΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (Ομάδα 1)

«Πρόσφυγες και μετανάστες: Μία κρίση αλληλεγγύης»

Φέτος τον Σεπτέμβριο, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών θα συγκεντρώσει τους ηγέτες του κόσμου προκειμένου να αντιμετωπίσουν μία από τις κορυφαίες προκλήσεις των καιρών μας: Τη μεγάλη μετακίνηση προσφύγων και μεταναστών.

Πόλεμος, παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, υποανάπτυξη και φυσικές καταστροφές, οδηγούν τον μεγαλύτερο -από τότε που έχουμε αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία- αριθμό ανθρώπων να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους. Περισσότεροι από 60 εκατομμύρια άνθρωποι, οι μισοί από τους οποίους παιδιά, έχουν εγκαταλείψει τις εστίες τους εξαιτίας της βίας και των διώξεων, και είναι σήμερα πρόσφυγες ή εσωτερικά εκτοπισμένοι. Επιπλέον 225 εκατομμύρια είναι μετανάστες που έχουν αφήσει τις χώρες τους σε αναζήτηση καλύτερων ευκαιριών ή απλώς για να επιβιώσουν.

Ωστόσο, αυτή δεν είναι μία κρίση αριθμών. Είναι μία κρίση αλληλεγγύης. Σχεδόν το 90% των προσφύγων στον κόσμο φιλοξενούνται σε αναπτυσσόμενες χώρες. Οκτώ χώρες φιλοξενούν περισσότερους από τους μισούς πρόσφυγες στον κόσμο. Μόλις 10 χώρες προσφέρουν το 75% του προϋπολογισμού των Ηνωμένων Εθνών για την ανακούφιση και τον τερματισμό των δεινών τους.

Με τον δίκαιο επιμερισμό της ευθύνης δεν θα υπήρχε κρίση για τις φιλοξενούσες χώρες. Έχουμε τα μέσα για να βοηθήσουμε και ξέρουμε τι χρειάζεται να κάνουμε για να χειριστούμε τις μεγάλες μετακινήσεις προσφύγων και μεταναστών. Ωστόσο, πάρα πολύ συχνά, αφήνουμε τον φόβο και την άγνοια να μπαίνουν στη μέση. Οι ανθρώπινες ανάγκες καταλήγουν να επισκιάζονται και η φωνή της ξενοφοβίας να είναι πιο δυνατή από τη φωνή της λογικής.

https://www.efsyn.gr/ellada/dikaiomata/68280_prosfyges-kai-metanastes-mia-krisi-allileggyis

Το κείμενο επιβεβαιώνει ή διαψεύδει τα βίντεο που προηγήθηκαν;

Ποιο ανορθόδοξο φαινόμενο εντοπίζετε στην κατανομή των προσφύγων και ποια είναι η λύση που προτείνεται;

Ø ΚΕΙΜΕΝΟ: ΟΤΑΝ Η ΣΥΡΙΑ ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
(Ομάδα 2)

Όταν η Συρία φιλοξενούσε Ευρωπαίους πρόσφυγες

Στις αρχές της δεκαετίας του '40, το Χαλέπι (όπως και το Nuseirat στην Παλαιστίνη, καθώς και άλλες περιοχές στην Αίγυπτο) δέχτηκε χιλιάδες Ευρωπαίους που προσπαθούσαν να ξεφύγουν από τη φρίκη και την τραγικότητα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Με δεδομένο ότι πριν από πέντε χρόνια ξέσπασε ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία, εκατομμύρια πρόσφυγες έχουν αναζητήσει καταφύγιο στην Ευρώπη από στεριά κι από θάλασσα, μέσω της Τουρκίας και της Μεσογείου.

Πριν από περίπου 70 χρόνια, κάποιοι άλλοι πρόσφυγες διέσχισαν αυτές τις ίδιες θάλασσες. Όμως δεν ήταν Σύριοι και ταξίδευαν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Όταν ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος βρισκόταν στην κορύφωσή του, η λεγόμενη MERRA (Middle East Relief and Refugee Administration) λειτουργούσε προσφυγικούς καταυλισμούς στη Συρία, την Αίγυπτο και την Παλαιστίνη, όπου αναζήτησαν καταφύγιο δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι από όλη την Ευρώπη.

Η Merrra ήταν μέρος ενός μεγάλου δικτύου προσφυγικών καταυλισμών σε όλο τον κόσμο και συνιστούσε τη συλλογική προσπάθεια εθνικών κυβερνήσεων, στρατιωτικών αξιωματούχων και εθνικών και διεθνών ανθρωπιστικών οργανώσεων. Πολλοί φορείς και οργανισμοί παροχής κοινωνικής βοήθειας - μεταξύ αυτών και η Διεθνής Υπηρεσία Μετανάστευσης, ο Ερυθρός Σταυρός, το Ίδρυμα Εγγύς Ανατολή και ο Οργανισμός Save the Children Fund - συμμετείχαν σε αυτή την κινητοποίηση υποστήριξης της Merrra. Στη συνέχεια, τη λειτουργία των προσφυγικών καταυλισμών ανέλαβε ο ΟΗΕ.

Οι πληροφορίες που βρίσκουμε στα αρχεία σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία των προσφυγικών καταυλισμών του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου στη Μέση Ανατολή, είναι δυστυχώς περιορισμένες. Οι διαθέσιμες πληροφορίες, ωστόσο, δείχνουν ότι σύμφωνα με τις προβλέψεις των υπευθύνων, οι προσφυγικοί καταυλισμοί ήταν σε θέση να φιλοξενήσουν περισσότερους πρόσφυγες με την πάροδο του χρόνου. Οι πληροφορίες σχετικά με τη γεωγραφική θέση των καταυλισμών προέρχονται από τα

αρχεία της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας των ΗΠΑ, που βρίσκεται στο Αρχείο Ιστορίας Κοινωνικής Πρόνοιας, στο Πανεπιστήμιο της Μινεσότα.

Τον Μάρτιο του 1944 οι υπάλληλοι που εργάστηκαν για την Merrra και τη Διεθνή Υπηρεσία Μετανάστευσης (που αργότερα μετονομάστηκε σε Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία) είχαν δημοσιεύσει εκθέσεις σχετικά με αυτά τα στρατόπεδα, σε μια προσπάθεια να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης σε αυτά. Οι εκθέσεις αυτές παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την καθημερινή ζωή των ευρωπαϊών πολιτών - που στην πλειοψηφία τους προέρχονταν από τη Βουλγαρία, την Κροατία, την Ελλάδα, την Τουρκία και τη Γιουγκοσλαβία - οι οποίοι έπρεπε να προσαρμοστούν στη νέα τους ζωή μέσα στους καταυλισμούς της Μέσης Ανατολής κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Οι συνθήκες διαβίωσης θυμίζουν εκείνες που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες και σήμερα.

<https://www.pressenza.com/el/2016/06/otan-i-suria-filoksenouse-europaiou-prosfiges/>

Πώς συνδέεται η χώρα της Συρίας με τους Ευρωπαίους;

Αναφέρετε κάποιους από τους λαούς που βρέθηκαν στη Συρία και τους λόγους για τους οποίους μετακινήθηκαν σε αυτήν τη χώρα.

Ø ΚΕΙΜΕΝΟ: ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ (Ομάδα 3)

Ανεπιθύμητοι πρόσφυγες

Χιλιάδες απελπισμένοι πρόσφυγες συνωστίζονται στις μικρασιατικές ακτές, προσπαθώντας να περάσουν με κάθε μέσο στα νησιά για να γλιτώσουν από τη φωτιά και το μαχαίρι ενός αδυσώπητου πολέμου που μετέτρεψε την πατρίδα τους σε κόλαση. Παρά τα εύλογα ανθρωπιστικά ανακλαστικά, η προοπτική μονιμότερης εγκατάστασης των προσφύγων στη χώρα μας προκαλεί έντονη ανησυχία σε πολλούς γηγενείς, που φοβούνται πως οι επήλυδες Ασιάτες θα αποτελέσουν κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, θα αποσπάσουν για την επιβίωσή τους μερίδιο από τους αποψιλωμένους δημόσιους πόρους και, με τα αλλότρια ήθη και έθιμά τους, θα θέσουν σε δοκιμασία τον πατροπαράδοτο πολιτισμό του τόπου· μέρα με τη μέρα, όλο και περισσότεροι αποφαινόμενοι πως η χρεοκοπημένη Ελλάδα «δεν χωράει» άλλους ξενομερίτες.

Κάποια στιγμή, οι πύλες της ελληνικής επικράτειας σφραγίζονται Θεσμικά με μια έκτακτη, δρακόντεια νομοθεσία. Κατ' ιδίαν, ένας υψηλόβαθμος κρατικός λειτουργός

δεν θα διστάσει μάλιστα να αποφανθεί πως οι ξεριζωμένοι πρόσφυγες θα ήταν καλύτερα να σφαγούν από τον εχθρό, παρά να θέσουν σε δοκιμασία την κοινωνική συνοχή της ελλαδικής κοινωνίας. Η παραπάνω περιγραφή δεν αφορά τους σημερινούς Σύρους ή Αφγανούς πρόσφυγες, αλλά τους Μικρασιάτες ομολόγους τους πριν από ένα σχεδόν αιώνα.

Μπορεί η έλευση των τελευταίων να έχει εξωραϊστεί από την επίσημη και εθνικά ορθή ιστοριογραφία ως «υποδοχή» (ή και «παλιννόστηση») των κυνηγημένων ομογενών στη νέα τους πατρίδα, τον ματωμένο όμως εκείνο Αύγουστο του 1922 η στάση του ελληνικού κράτους θύμιζε περισσότερο την απροθυμία της σημερινής Ευρώπης να απορροφήσει τα κύματα των απελπισμένων που καταφέρνουν να φτάσουν μέχρι εδώ από τα σφαγεία της Μέσης Ανατολής. Τις παραμονές μάλιστα της Καταστροφής, απαγορεύτηκε με νόμο η είσοδος Μικρασιατών προσφύγων στη χώρα· επίδειξη «ρεαλισμού» μοιραία για χιλιάδες ανθρώπους, τους οποίους το ίδιο ακριβώς κράτος θα καταχώριζε λίγο αργότερα υποκριτικά στις δέλτους των «εθνομαρτύρων».

https://www.efsyn.gr/arheio/fantasma-tis-istorias/66128_anepithymitoi-prosfyges

Ποια αντιμετώπιση επιφύλασσε το ελληνικό κράτος στους πρόσφυγες; Ποιο ήταν το οξύμωρο σε αυτήν την κατάσταση;

Ποιοι ήταν οι λόγοι που υπαγόρευσαν αυτήν τη στάση;

Ø ΚΕΙΜΕΝΟ: ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ (Ομάδα 4)

Από την Είδομένη μέχρι τη Λέσβο και τα Κύθηρα, απλοί άνθρωποι συμπαραστάθηκαν στους πρόσφυγες και τους μετανάστες που έφταναν στις ελληνικές ακτές ή συνωστίζονταν στα βόρεια σύνορα της χώρας

Οκτώ χρόνια μετά την έκρηξη της προσφυγικής κρίσης που άλλαξε τις ισορροπίες στη χώρα, οι μεταναστευτικές ροές συνεχίζονται, αν και οι αριθμοί δεν έχουν καμία σχέση με αυτούς που καταγράφονταν τότε.

Αυτό όμως που παρέμεινε ίδιο είναι η αλληλεγγύη που συνεχίζουν και δείχνουν οι άνθρωποι ιδίως στις περιοχές πρώτης υποδοχής. Καλοκαίρι του 2015: τρεις γιαγιάδες, η Αιμιλία, η Μαρίτσα και η Ευστρατία, καθισμένες σε παγκάκι στο μικρό λιμανάκι της Σκάλας στη Λέσβο ταΐζουν ένα βρέφος μιας γυναίκας από τη Συρία που

λίγες ώρες πριν είχε αποβιβαστεί μαζί με δεκάδες άλλους πρόσφυγες στις ακτές του νησιού.

Οι τρεις γιαγιάδες, οι οποίες έχουν φύγει από τη ζωή, καθώς και πολλοί άλλοι, στάθηκαν δίπλα στους πρόσφυγες και τους μετανάστες, οι οποίοι έφταναν στις ελληνικές ακτές ή συνωστίζονταν στα βόρεια σύνορα, με κίνδυνο τη ζωή τους, περιμένοντας να περάσουν στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Όπως έκανε και ο παπα-Στρατής, ο «Καλός Σαμαρείτης» από τη Λέσβο, όπως τον είχε χαρακτηρίσει η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Μέσα από το έργο του στη ΜΚΟ «Αγκαλιά», την οποία είχε ιδρύσει με άλλους τρεις κατοίκους του νησιού, έβαζε πάνω απ' όλα τον άνθρωπο, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος ή θρησκείας. Η μοίρα ήθελε να «φύγει» την ίδια μέρα που ο 3χρονος Αϊλάν από τη Συρία ξεβράστηκε σε ακτή της Τουρκίας.

<https://www.tanea.gr/2023/04/25/greece/istories-anthropias-kai-allileggyis/>

Σε ποια περίοδο αναφέρεται το απόσπασμα;

Ποια διαφορά εντοπίζετε στη στάση των ανθρώπων απέναντι στους πρόσφυγες σε σχέση με προηγούμενες αναφορές; Πού νομίζετε ότι οφείλεται αυτή η συμπεριφορά;

Ø ΚΕΙΜΕΝΟ: Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ (Ομάδα 5)

Οι Στάσεις Των Ελλήνων Απέναντι Στους Πρόσφυγες Και Τους Μετανάστες

Η Ελλάδα βρίσκεται εν μέσω μιας άνευ προηγουμένου ευρωπαϊκής προσφυγικής κρίσης, φιλοξενώντας στο τέλος του 2019 πάνω από 186.000 πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο κυρίως από τη Συρία (τι ειρωνεία! Συρία, η γειτονική χώρα του αρχαίου βασιλιά Αιγύπτου), το Αφγανιστάν, το Κονγκό και το Ιράν. Σε αυτό τον αριθμό περιλαμβάνονται περισσότερα από 5.000 ασυνόδευτα παιδιά.¹

Αν και το προσφυγικό ζήτημα στη χώρα μας αποτελεί ένα οικείο θέμα από τους χρόνους της αρχαιότητας,² με τους Έλληνες να έχουν γενικότερα θετική στάση και αίσθηση φιλοξενίας προς τον ξένο, η μαζική εισροή των προσφύγων που συμπίπτει με την έντονη οικονομική κρίση αλλά και την πανδημία φαίνεται να πολώνει την κοινή γνώμη στην Ελλάδα.

Η υπάρχουσα βιβλιογραφία φαίνεται να επικεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στη μελέτη των στάσεων του γενικού πληθυσμού απέναντι στους μετανάστες, ενώ οι στάσεις απέναντι στους πρόσφυγες δεν φαίνεται να έχουν μελετηθεί επαρκώς. Στην

πραγματικότητα, οι στάσεις απέναντι στους μετανάστες έχουν συνδεθεί με οικονομικούς παράγοντες. Τα πορίσματα της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Έρευνας³ έδειξαν ότι οι μετανάστες έγιναν αντικείμενο εντονότερων ξενοφοβικών στάσεων στη χώρα υποδοχής όταν υπήρχε έλλειψη πόρων. Επιπλέον, μια συγκριτική μελέτη 15 ευρωπαϊκών χωρών⁴ επιβεβαίωσε τα συγκεκριμένα ευρήματα και υπογράμμισε τη σημασία των αντιλαμβανόμενων συνεπειών της μετανάστευσης, όπως την αντίληψη ότι οι μετανάστες θα αποτελούσαν οικονομική απειλή και θα επηρέαζαν αρνητικά την αγορά εργασίας ή θα ασκούσαν επιβαρυντική πίεση στον δημόσιο προϋπολογισμό. Μια πιο πρόσφατη μελέτη 14 ευρωπαϊκών χωρών, μεταξύ των οποίων συγκαταλεγόταν και η Ελλάδα, συνέκρινε δεδομένα πριν και μετά το ξέσπασμα της οικονομικής ύφεσης στην Ευρώπη⁵ και ανέδειξε τη σημαντική συσχέτιση μεταξύ των αρνητικών στάσεων απέναντι στους μετανάστες και της αντιληπτής οικονομικής ανασφάλειας.

Η διερεύνηση των στάσεων απέναντι στους πρόσφυγες σε διεθνές επίπεδο φαίνεται να είναι περιορισμένη, ενώ βρέθηκε μόνο μία μελέτη που να αφορά τη σημερινή, μεγάλης έκτασης, προσφυγική κρίση στην Ευρώπη.⁶

Τι Πιστεύουν Οι Έλληνες Του 2022 - Β' Μέρος

Σύμφωνα με τα ευρήματα της εν λόγω μελέτης, γίνεται αντιληπτός ο διχασμός των απόψεων σχετικά με την υποτιθέμενη απειλή που έθεσαν στη χώρα υποδοχής οι πρόσφυγες από το Ιράκ και τη Συρία. Αποτελεί ενδιαφέρον το γεγονός ότι οι στάσεις απέναντι στους Μουσουλμάνους σχετίζονταν με εκείνες απέναντι στους πρόσφυγες: όσο πιο αρνητικές ήταν οι στάσεις απέναντι στους Μουσουλμάνους, τόσο μεγαλύτερη ήταν η ανησυχία για την απειλή που θέτουν οι πρόσφυγες.

Οι αρνητικές στάσεις απέναντι στους πρόσφυγες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως διαφορετικές εκδοχές των στιγματιστικών στάσεων που περιβάλλουν άλλες ευάλωτες ομάδες, όπως εκείνες των ατόμων με σοβαρή και χρόνια ψυχική νόσο και ειδικά σχιζοφρένεια.⁷ Ιδιαίτερα οι πρόσφυγες διατρέχουν υψηλό κίνδυνο αντιμετώπισης σύνθετων δυσκολιών υγείας και ψυχικής υγείας, έχοντας διαφύγει τραυματικών συνθηκών, και έχοντας υποστεί τραυματικές εμπειρίες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Κατά την άφιξή τους, είναι πολύ πιθανό να έρθουν αντιμέτωποι με τη θλίψη και τη μοναξιά παραμένοντας σε μια κατάσταση "μη ύπαρξης", όπου δεν ανήκουν ούτε στη χώρα καταγωγής τους, αλλά ούτε και στη χώρα υποδοχής. Σε αυτές τις προκλήσεις προστίθενται και τα ενδεχόμενα εμπόδια πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη ή στην περίπτωση απόκτησης πρόσβασης,

κινδυνεύουν να αποτελέσουν αντικείμενο στιγματιστικών συμπεριφορών από τους επαγγελματίες υγείας.8

<https://www.dianeosis.org/2022/05/oi-staseis-twn-ellinwn-apenanti-stoys-prosfyges-kai-toys-metanastes/>

Ποια όψη απεικονίζει το τελευταίο παράθεμα;

Ποιοι λόγοι υπαγόρευαν αυτή τη διαφοροποίηση;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Βίντεο/Ντοκιμαντέρ

Ψηφιακή αφήγηση με χρήση artflow

Storyjumper για τριτοπρόσωπη αφήγηση

Ερωτηματολόγιο-συνέντευξη

Padlet ή Canva για ποιήματα, τραγούδια, εικαστικά έργα

Οδηγίες για τις δραστηριότητες

Βίντεο/Ντοκιμαντέρ (Ομάδα 5)

Α. Συλλέξτε πληροφορίες: Αναζητήστε πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες, όπως η απώλεια του σπιτιού, η ανεπάρκεια τροφής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, οι προκλήσεις στην εκπαίδευση και η απώλεια της κοινότητας.

Β. Δημιουργία σεναρίου: Σχεδιάστε ένα σενάριο που να περιλαμβάνει αυτές τις πληροφορίες και να επικεντρώνεται στις προσωπικές ιστορίες προσφύγων, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και το πώς αυτές επηρεάζουν τις ζωές τους.

Γ. Χρήση πολυμέσων: Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε εικόνες, βίντεο, κείμενο και μουσική, για να δώσετε έμφαση στα σημεία που θέλετε να επισημάνετε.

Δ. Αφήγηση ιστορίας: Μια ιστορία ή πολλές μικρές ιστορίες προσώπων που έχουν επηρεαστεί από την προσφυγική κρίση μπορούν να κάνουν το θέμα πιο εμπειριστάτωμένο και προσιτό στο κοινό.

Ε. Κάλεσμα για δράση: Το τελευταίο μέρος του βίντεό σας μπορεί να παρέχει πληροφορίες για το πώς μπορεί ο καθένας να βοηθήσει, είτε μέσω εθελοντικής δράσης, είτε με δωρεές σε οργανώσεις που στηρίζουν πρόσφυγες.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε εργαλεία επεξεργασίας βίντεο που ήδη γνωρίζετε να χρησιμοποιείτε, όπως το carcut.

Ψηφιακή αφήγηση με τη χρήση του artflow (Ομάδα 3)

Με αυτές τις οδηγίες, θα μπορείτε να αναπτύξετε ένα κείμενο πρωτοπρόσωπης αφήγησης που αντανακλά τις δικές σας σκέψεις και αντιλήψεις σχετικά με το προσφυγικό ζήτημα.

Α. Επεξήγηση του εγχειρήματος: Ένα κείμενο πρωτοπρόσωπης αφήγησης σχετικά με το προσφυγικό ζήτημα θα δίνει έμφαση στο προσωπικό βίωμα και την έκφραση των σκέψεων και των συναισθημάτων σας μέσα από την ιστορία ενός πρόσφυγα.

Β. Σαφείς παράμετροι: Μπορείτε να αναφέρετε συγκεκριμένες λεπτομέρειες ή συναισθήματα που νιώσατε ή παρατηρήσατε κατά τη διάρκεια του σεναρίου που διδαχθήκατε.

Γ. Παράδειγμα και οδηγίες: Μέσα από τα βίντεο και τα κείμενα που παρακολουθήσατε μπορείτε να αντλήσετε διάφορα παραδείγματα πρωτοπρόσωπης αφήγησης και στη συνέχεια να τα χρησιμοποιήσετε, όπως επιθυμείτε. Η ιστορία σας πρέπει να έχει εισαγωγή, κύριο μέρος με ανάπτυξη της πλοκής και ένα ενδιαφέρον κλείσιμο (επίλογο). Επιπλέον, η έκφραση των συναισθημάτων και των σκέψεών σας να γίνεται με σαφήνεια.

Δ. Ενθάρρυνση για αυθεντικότητα: Θα είναι ωραίο να είστε αυθεντικοί και να εκφράσετε ελεύθερα τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις εμπειρίες σας. Αν υπάρχουν κάποια προσωπικά δεδομένα ή εμπειρίες από τη ζωή σας, μπορείτε να τα/τις χρησιμοποιήσετε, εφόσον το επιθυμείτε.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το artflow.ai με τις δυνατότητες που δίνει στην επιλογή χαρακτήρων, σκηνικού πλαισίου και γλώσσας .

Storyjumper για τριτοπρόσωπη αφήγηση (Ομάδα 2)

Για να δημιουργήσετε ένα κείμενο τριτοπρόσωπης αφήγησης σχετικά με το προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα, μπορείτε να ακολουθήσετε τα παρακάτω βήματα:

- A. Επεξήγηση της τριτοπροσώπης αφήγησης: Ξεκινήστε, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο ο αφηγητής διηγείται τις εμπειρίες και τις περιπέτειες του χαρακτήρα.
- B. Καθορίστε το ρόλο και τον χαρακτήρα: Δημιουργήστε ένα χαρακτήρα, που θα είναι ο πρωταγωνιστής της ιστορίας σας. Μπορεί να είναι ένας πρόσφυγας, ένας άνθρωπος που συναντά κάποιον πρόσφυγα ή ένας παρατηρητής των γεγονότων.
- Γ. Καθορίστε το περιβάλλον: Δημιουργήστε ένα πλαίσιο για την ιστορία σας. Μπορεί να είναι μια πόλη, ένα χωριό ή ένας καταυλισμός προσφύγων.
- Δ. Σχεδίαση της ιστορίας: Καθορίστε τα κύρια γεγονότα που θα συμβαίνουν στην ιστορία. Σκεφτείτε τις εμπειρίες, τις συναντήσεις και τις αλλαγές που ο χαρακτήρας σας θα βιώσει.
- Ε. Δομή της αφήγησης: Η ιστορία σας πρέπει να έχει εισαγωγή, κύριο μέρος με ανάπτυξη της πλοκής και ένα ενδιαφέρον κλείσιμο (επίλογο).
- ΣΤ. Έμφαση στην αποδοτικότητα του τρίτου προσώπου: Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η ιστορία σας να διέπεται από αντικειμενικότητα και να καταδεικνύεται η αλήθειά της, μέσα από τα μάτια ή τις περιπέτειες του χαρακτήρα.
- Ζ. Ενθάρρυνση για δημιουργική φαντασία: Χρησιμοποιήστε τη δημιουργική σας φαντασία και εξερευνήστε τα συναισθήματα και τις σκέψεις που θα μπορούσε να έχει ένας πρόσφυγας στην Ελλάδα.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το *storyjumper* ώστε η ιστορία σας να αποτελέσει ένα δείγμα βιβλίου που θα πλαισιωθεί με εικόνες που σας εκφράζουν.

Ερωτηματολόγιο/Συνέντευξη (Ομάδα 1)

Η δημιουργία ενός ερωτηματολογίου σχετικό με το προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα μπορεί να είναι ένας καλός τρόπος για να ερευνήσετε και να κατανοήσετε τις απόψεις και τις αντιλήψεις των ανθρώπων για αυτό το θέμα. Ακολουθούν μερικά βήματα που μπορείτε να ακολουθήσετε για τη δημιουργία ενός ερωτηματολογίου:

1. Καθορίστε τον στόχο σας: Πριν ξεκινήσετε, σκεφτείτε ποιος είναι ο στόχος του ερωτηματολογίου. Θέλετε να διερευνήσετε τις απόψεις των ανθρώπων για τους πρόσφυγες, τις πολιτικές προτάσεις, ή άλλες πτυχές;
2. Σχεδιάστε τις ερωτήσεις: Ανάλογα με τον στόχο σας, σκεφτείτε ποιες ερωτήσεις θα βοηθήσουν να αποκτήσετε τις πληροφορίες που χρειάζεστε. Μπορείτε να κάνετε ερωτήσεις σχετικά με τις απόψεις για τους πρόσφυγες, τις πολιτικές προτάσεις, την ανθρωπιστική βοήθεια και πολλά άλλα.

3. Προσαρμόστε τον τύπο των ερωτήσεων: Χρησιμοποιήστε διάφορους τύπους ερωτήσεων για πλούσια ανάλυση. Μπορείτε να έχετε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, ανοιχτές ερωτήσεις ή κλίμακες αξιολόγησης (από το "συμφωνώ πλήρως" μέχρι το "διαφωνώ πλήρως").

4. Επαληθεύστε την ακρίβεια και την αντικειμενικότητα: Βεβαιωθείτε ότι οι ερωτήσεις σας είναι αντικειμενικές και δεν οδηγούν σε προκαταλήψεις. Αυτό είναι σημαντικό, για να εξασφαλίσετε την αξιοπιστία των απαντήσεων.

5. Δοκιμάστε το ερωτηματολόγιο: Πριν το διανείμετε ευρέως, δοκιμάστε το με μερικά άτομα, για να βεβαιωθείτε ότι οι ερωτήσεις είναι κατανοητές και παράγουν τις απαντήσεις που θέλετε.

6. Συλλέξτε και αναλύστε τα δεδομένα: Αφού συγκεντρώσετε τις απαντήσεις, αναλύστε τα δεδομένα σας. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω γραφημάτων, πινάκων ή αναλυτικών αναφορών.

Επίσης, θυμηθείτε ότι πρέπει να δείξετε σεβασμό προς τους συμμετέχοντες και να διασφαλίσετε την ανωνυμία τους, εάν είναι απαραίτητο για την έρευνά σας. Για το ερωτηματολόγιό σας μπορείτε να χρησιμοποιήσετε google forms.

5. Padlet ή Canva για ποιήματα (Ομάδα 4)

Η σύνθεση ποιήματος για το προσφυγικό ζήτημα μπορεί να είναι μια εξαιρετική έκφραση των συναισθημάτων και των σκέψεών σας. Εδώ είναι ορισμένα βήματα και οδηγίες που μπορείτε να λάβετε υπόψη, για να συνθέσετε τα ποιήματά σας:

A. Αξία της ποίησης: Γνωρίζετε τι είναι η ποίηση και πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εκφραστούν συναισθήματα, σκέψεις και εμπειρίες.

B. Εστίαση στο θέμα: Καθορίστε το θέμα του ποιήματος - στην περίπτωσή μας, το προσφυγικό ζήτημα-. Σκεφτείτε τα συναισθήματα που προκαλεί αυτό το θέμα και πώς μπορούν να εκφραστούν μέσα από την ποίηση.

Γ. Έμπνευση από λέξεις και συναισθήματα: Μπορείτε αρχικά να γράψετε λέξεις ή φράσεις που συνδέονται με τα συναισθήματα που σας προκαλεί το προσφυγικό ζήτημα. Μπορεί να είναι λέξεις όπως "εξορία", "αναζήτηση", "αγκαλιά", "ελπίδα", κτλ.

Δ. Δομή του ποιήματος: Όπως ήδη γνωρίζετε, υπάρχουν διάφοροι τύποι στιχουργικών μορφών όπως η ελεύθερη στροφή, το σονέτο, η ακροστιχίδα κ.ά. Φυσικά, μπορείτε να επιλέξετε αυτό που σας εκφράζει καλύτερα.

E. Ανάπτυξη του ποιήματος: Για να δημιουργήσετε το ποίημά σας μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις και τα συναισθήματά που καταγράψατε παραπάνω.

Επίσης, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε διάφορα εκφραστικά μέσα, όπως είναι οι μεταφορές, οι εικόνες κ.ά.

Όταν ολοκληρώσετε την εργασία σας, μπορείτε να αναρτήσετε τα ποιητικά έργα σας μαζί με τις εικαστικές δημιουργίες που θα πλαισιώνουν τα ποιήματά σας στο radlet ή στο canva.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

α. Ερωτηματολόγιο για μαθητές (Αξιολόγηση σχεδίου μαθήματος)

<https://forms.gle/uoqPZL6WgxVcLaSN8>

β. Ερωτηματολόγιο εκπαιδευτικών (Αξιολόγηση δειγματικής διδασκαλίας: Θετικά-προτάσεις βελτίωσης, δυνατότητα εφαρμογής- επέκτασης-αξιοποίησης κ.ά.)

<https://forms.gle/NrJk9hNrcYmGuDLB6>

Ø ΤΡΑΓΟΥΔΙ: ΑΕΡΙΚΑ

<https://www.youtube.com/watch?v=arH2NI1lbGM&t=158s>

Οι συντάκτριες

Γεωργία Κούκουλα (Φιλολόγος ειδικής αγωγής)

Ευστρατία Σαχλού (Φιλολόγος γενικής αγωγής)